

## مسجد سنگی ترک - میانه

مسجد سنگی ترک در روستای ترک در 29 کیلومتری شمال شرقی میانه و در کنار جاده قدیم میانه به سراب در استان آذربایجان شرقی قرار دارد .



مسجد سنگی ترک در روستای ترک در 29 کیلومتری شمال شرقی میانه و در کنار جاده قدیم میانه به سراب در استان آذربایجان شرقی قرار دارد .

مسجد جامع ترک یکی از زیباترین مساجد سنگی آذربایجان شرقی است. تاریخ بنای اولیه آن معلوم نیست ولی با توجه به شیوه معماری شبستان قدیمی می توان آن را به دوره ایلیخانان نسبت داد.

بر در و دیوار مسجد تاریخ 1016 ه . ق مقارن با حکومت شاه عباس صفوی دیده می شود. همچنین طبق کتیبه موجود در محل، این مسجد به سال 1282 ه . ق پس از تخریب بر اثر زلزله، در زمان سلطنت ناصرالدین شاه قاجار و توسط حاج عباس ترکی باز سازی شده است.

مسجد سنگی دارای صحنی با دو در ورودی، شبستان و مناره ای است که گل دسته و قسمت فوقانین منهدم شده است. کتیبه‌ای در پیشانی دیوار در داخل هفت ترنج نوشته شده و یک کتیبه سنگی در کنار در ورودی به چشم می خورد.

شبستان مسجد مستطیل شکل با ابعاد 17/90#& 215#; 21/5 متر است. یک گنبد بزرگ بر فراز جلوخان محراب و 12 گنبد کوچکتر روی ستون‌های سنگی حجاری شده و جرزهای شبستان استقرار یافته اند.

شبستان مسجد دارای یک محراب اصلی با مقرنس کاری ساده و دو محراب کوچکتر سنگی نقش دار است که در طرفین محراب اصلی قرار دارند.

مسجد سنگی ترک به دفعات مورد مرمت قرار گرفته و آخرین بار در سال ۱۳۶۳ توسط میراث فرهنگی استان نوسازی و مرمت شد. در کتیبه‌ای بر سنگ‌های وسط دو پنجره مسجد، تاریخ تعمیر آن و عبارتی در معرفی معمار و استاد بنا (عبدالوهاب) و بانی مسجد (حاجی مراد ترکی) نقر گردیده است.

محراب مسجد از اهمیت خاصی برخوردار است و بسیار استادانه ساخته شده است، این محراب از سنگی یک پارچه تراشیده شده و کنده‌کاری‌های دیدنی دارد.

شگفتی‌های منحصر به فرد و شیوه معماری و مصالح ساختمانی که در مسجد سنگی ترک به کار رفته، باستان‌شناسان را به تحیر واداشته و در عین حال تاریخ درخشان هنر معماری اسلامی را در قرون گذشته به تماشای علاقه‌مندان می‌گذارد.

کنده‌کاری‌های باشکوه و کتیبه‌های زیبای آن، که به خط زیبای نستعلیق تزئین شده حکایت از دقت، نبوغ و ظریف‌کاری معماران مسلمان آن دوران دارد. ستون‌های این مسجد به گونه‌ای زیبا و حیرت‌انگیز با سنگ‌های یک‌پارچه و قرمز، هر بیننده‌ای را به تحیر و تفکر وا می‌دارد.

یکی از ستون‌ها که تفاوت اساسی با ستون‌های دیگر دارد نشان می‌دهد که این ستون بعدها در هنگام تعمیر به جای ستون اصلی به کار رفته است. این مسجد 10 قسمت متمایز دارد که ساختمان اصلی آن تماما از سنگ، بنا شده و شبستان‌های آن بعدها با آجر ساخته شده است.

در ضلع جنوب غربی مسجد آرامگاهی وجود دارد که منسوب به بانی یا معمار آن است. تاریخ بنای این مسجد معلوم نیست، هیچ کتیبه‌ای نیز در مورد بانی آن وجود ندارد. بعضی آن‌را به حضرت امام حسن(ع) نسبت می‌دهند، برخی دیگر زمان احداث آن را در قرن ششم می‌دانند.